

enkelte Lande vil være kommen ud over, hvad der er foreslaaet her; altsaa gaaet endnu videre i den Beskyttelse, som man fra alle Sider erkender, at man skylder de svagere. Ganske vist erkender man uforandret Rigtigheden af Adam Smiths Lære, at ethvert Individ skal være berettiget til at udvikle sine Evner, til at leve sit eget Liv, til at benytte sine Evner til Fordel for sig selv, og at der bør være Frihed for Individet paa dette Omraade, men samtidig erkender man, at ikke alle Mennesker gaa ud i Livet med de samme Evner og Muligheder, og at Samfundet ogsaa i sin egen Interesse har en Forpligtelse til at beskytte den svage over for den stærkere. Det er dette, der har været Grundlaget for al den Lovgivning, der har fundet Sted paa dette Omraade i de sidste hundrede Aar i Europa og Amerika, og det er ogsaa kun dette, der er Genstand for det Lovforslag, som de Herrer her have til Behandling. Det er en grundig, ja en fuldstændig Misforstaaelse, naar der — ganske vist kun fra en enkelt Side — i Dag er blevet talt om en socialistisk Tendens i dette Lovforslag. Det er i den Grad en Misforstaaelse, at denne Lovgivning i Virkeligheden kan betegnes som endog i eminent Grad konservativ. En anden Sag er det, at ogsaa de Medlemmer, som ere Repræsentanter for Socialdemokratiet, give deres relative Tilslutning til slige Bestræbelser — hvorvidt de muligvis gøre dette ud fra andre, mere arbejderpolitiske Betragtninger end dem, der have været ledende for Regeringen, der har fremsat Lovforslaget, skal jeg ikke udtale mig om; det ved jeg ikke. Men naar man arbejder ud fra to grundforskellige Centre, er det let, forstaaeligt, at Cirklen paa et eller andet Punkt vil kunne komme i Nærheden af eller berøre den Periferi, som udgaar endog fra et modsat Centrum, og det turde være Tilfældet med Lovgivning af denne Slags, nemlig Arbejderbeskyttelse. Men derfor bliver saadan Lovgivning ikke hverken radikal, endside socialistisk. Det vil jeg hævde, saa sandt som de mest konservative Regeringer over hele Verden have fremsat Forslag i denne Retning og i samme Omfang, ja undertiden videregaaende end denne, og ført dem igennem netop ud fra de til Grund liggende konservative Synspunkter. I øvrigt skal jeg tilføje, at dette Lovforslag knytter sig Punkt for Punkt, næsten Paragraf for Paragraf til den nu bestaaende Lovgivning, den vi have fra 1873; der er kun en Gradsforskel i saa Henseende mellem de

Bestemmelser, som ere til Stede i det foreliggende Lovforslag og i den Lov, der allerede er gældende, som forlængst er erkendt for samfundsudviklende og samfundsbevarende. Hvad nu de kritiske Udtalelser angaar, som ere faldne i Dag — foruden de mange velvillige og varmtføjte Ord, som ere faldne i denne Sag her i Salen i fuld Forstaaelse af de overmaade vigtige Forhold, som repræsenteres af dette Lovforslag, hvis det kunde lykkes blot tilnærmelsesvis at faa det ført igennem — hvad disse Indvendinger angaar, som ere rettede mod Bestemmelser i Forslaget, saa ere de jo saa unægtelig mange og derhos saa forskelligartede, at hvis enhver af de Henstillinger, som ere blevne fremsatte fra forskellige Medlemmer, der have haft Ordet og have gjort kritiske Bemærkninger, skulde tages til Følge, vilde det ganske sikkert blive en ganske besynderlig Lov, vi fik ud deraf. Jeg tror, man let vil indse, at der næppe vilde være nogen enkelt Bestemmelse, der da ikke vilde komme til at se væsentlig forskellig ud fra dette Forslags, ganske bortset fra, at adskillige Talere om vigtige Enkeltheder have udtalt sig netop i ganske modsat Retning. — Man har imod §§ 1 og 2 fremsat den, jeg vil sige forholdsvis let købte Bemærkning, at det vilde være bedre, om der var tilvejebragt en fuld Definition, der ikke gav Adgang til Tvivilstilfælde, af de Virksomheder, som skulde være indbefattede. Men der er i Bemærkningerne til Lovforslaget gjort udførlig Rede og Rigtighed ikke blot for, hvor store Vanskeligheder der er ved at gøre dette paa tilfredsstillende Maade, men ogsaa for, hvor let det vilde have været teoretisk at opstille en Definition af de Virksomheder, der skulle falde ind under Løven, ganske vist en, som i Praksis aligevel vilde vise sig hverken at udelukke Tvivl eller at tilfredsstille Fordringerne, men dog en Definition, som man ikke vilde kunne eller i alt Fald ikke vilde have gjort til Genstand for Kritik her. Forholdet er i Virkeligheden dette, at for nærværende Tid og i de forløbne 26 Aar har der været en vidtgaaende Myndighed og en vidtgaaende Adgang for ministeriel Vilkaarlighed, hvorom man har talt i Dag, langt større, end den vil kunne blive efter dette Lovforslags §§ 1 og 2. Bestemmelserne i §§ 1 og 2 gaa netop ud paa at indskrænke det meget betydelige Omraade, paa hvilket den administrative Myndighed nu kan gøre sig gældende. Det vil enhver, som sammenligner den nuværende Lov med de Bestemmelser, som ere fore-